

ADVIEZEN PODIA

Op naam

BIJLMER PARKTHEATER

Het Bijlmer Parktheater (BPT) is een Amsterdams stadstheater in Zuidoost, dat in 2009 zijn deuren opende. Huisgezelschappen zijn Jeugdtheaterschool Zuidoost, Untold Empowerment, Going Social en We Are On The Move. De terugkerende programmalabels zijn karakterbepalend voor het BPT: Fatu (komedie), Bijlmer Boekt! (literatuur), Bijlmer Klassiek (muziek) en Bijlmer Danst. Directeur van het eerste uur, Ernestine Comvalius, vertrekt dit jaar. Naar een opvolger wordt nog gezocht.

Het BPT wil zich de komende Kunstenplanperiode verder ontwikkelen als producerend podium. De thema's waar het theater zich vooral op gaat richten, zijn: grootstedelijke ontwikkeling/gentrificatie, zwart bewustzijn, historisch bewustzijn, gender- en seksuele diversiteit en inclusie, lokale en familiegeschiedenissen en *connecting diasporas*. De programmering van het BPT is een mix van voorstellingen die in het land worden geproduceerd, producties van de huisgezelschappen en de eigen programma's en coproducties. De komende periode komt er meer nadruk te liggen op de coproducties met Orkater en Well Made Productions, de vernieuwde Bijlmer Labels en de producties van de Nieuwe Makers. Laatstgenoemden

zullen worden gekoppeld aan de festivals waar het BPT al langer onderdeel van is, zoals het Amsterdam Fringe Festival, Afro_Vibes, Julidans en Oerol.

Na Woiski vs. Woiski werkt het BPT met Orkater aan de tweede voorstelling van een trilogie. In 2021 wordt De Glijphoeve op de planken gebracht, over de grote groep Surinamers die na de onafhankelijkheid in 1975 naar Nederland kwam om zich hier te vestigen. Plannen voor een derde voorstelling met Orkater zijn reeds in de maak. Dit wordt een actuele voorstelling over de nieuwe generatie.

Het BPT wil het jeugdaanbod versterken met biculturele makers en het veld voeden met producties vanuit een inclusieve visie. Zo zet het BPT onder meer in op een coproductie met ROSE stories en wil het de deelnemers aan talentontwikkelingstrajecten kennis laten maken met professionals en werkwijze van groepen als DOX, Lost Project en MAAS Theater en Dans. Op dit moment is er ruimte voor elf jeugd- en vier jongerenvoorstellingen per jaar.

Samen met Centrum Beeldende Kunst Zuidoost en Imagine IC vormt het BPT het Cultuurconsortium, een lobbynetwerk met bilaterale samenwerkingen. De komende periode werken zij samen aan het project SHEBANG, een hybride, multidisciplinair project gericht op nieuw werk van kunstenaars van divers pluimage op een locatie in Zuidoost. Sinds 2019 loopt Not Yet SHEBANG, dat tijdelijk is gehuisvest op bedrijventerrein Amstel III in Bullewijk. Naar een vaste locatie wordt gezocht.

ADVIES

Artistiek belang

Het Bijlmer Parktheater is een voorbeeldtheater voor velen en inmiddels een begrip geworden in Amsterdam en daarbuiten, vindt de Amsterdamse Kunstraad. Het BPT kent een eigen signatuur en is een welkom huis voor makers, publiek, deelnemers en andere gebruikers. Voor het BPT is een nieuwe, inclusieve definitie van artistieke kwaliteit een grote voorwaarde om een substantiële bijdrage te kunnen leveren aan de

omslag naar een meer diverse en inclusieve kunstensector in en buiten Amsterdam. De kunstraad vindt het tekenend dat het BPT uitgaat van deze bredere definitie van artistieke kwaliteit. Het zegt iets over de rol die het BPT zichzelf terecht toedicht in Amsterdam Zuidoost en daarbuiten.

Het BPT vindt het belangrijk dat het kwaliteitsaanbod van gezelschappen uit het land ook in Zuidoost te zien is. Dat bijna het volledige spectrum van gesubsidieerde jeugdgezelschappen in het theater een plek krijgt, zegt veel over de kwaliteit die het wil bieden voor zijn publiek. Het BPT kent een aantal stevige programmaformats, waar een trouw publiek voor is. Denk aan Bijlmer Boekt!, een sterk cross over-label waarbij literatuur, muziek en theater worden gebundeld.

Het BPT programmeert relatief weinig muziek, maar in verhouding veel muziektheater. Daarom is de kunstraad enthousiast over de aandacht voor nieuwe makers, die zich veelal op natuurlijke wijze meerdere stijlen eigen hebben gemaakt. Ook vindt de kunstraad het waardevol dat gezelschappen als Sir Duke en Orkater onderdeel uitmaken van de reguliere programmering. De kunstraad heeft waardering voor sterke formats als Bijlmer Klassiek en ZoJazz. Op het open podium tijdens het zomerfestival Kwaku kunnen jonge musici een maand lang werk presenteren. Dit vindt de kunstraad een goed initiatief. Het BPT zou wel wat meer risico's in de programmering mogen durven nemen, merkt de kunstraad op, vooral omdat het BPT zelf aangeeft zich de komende jaren nog meer te willen ontwikkelen als innovatief en experimenteel. Hetgeen het BPT beschrijft in de plannen met betrekking tot de internationale positie en ambities, stelt de kunstraad enigszins teleur omdat deze vaag en nauwelijks concreet zijn.

Het BPT is tijdens het huidige Kunstenplan (2017-2020) begonnen met produceren. Een voorbeeld is Woiski vs. Woiski, een succesvolle coproductie met Orkater, die zowel in Nederland als in Suriname is gespeeld. Het BPT is gaan produceren vanuit de behoefte om andere en tot nog toe onderbelichte verhalen op het podium te brengen en daarmee iets toe te voegen aan het landelijke aanbod in het algemeen. De kunstraad onderschrijft deze behoefte. Dat het BPT de komende periode meer nadruk wil leggen op coproducties met onder meer Orkater en Well Made Productions vindt de kunstraad daarom een goede ontwikkeling.

Vier jaar geleden is het BPT begonnen met twee talentontwikkelingstrajecten voor nieuwe theatermakers, te weten het Nieuwe Makers Traject en Talentlab. De kunstraad juicht het toe dat het BPT hier de komende jaren mee door wil gaan. De kunstraad mist in het ondernemingsplan wel een terugblik op wat deze twee trajecten de afgelopen vier jaar hebben opgeleverd. Er wordt nauwelijks gereflecteerd op de makers die in de aanvraag voor het vorige Kunstenplan genoemd werden. Daarnaast bevat de huidige aanvraag weinig nieuwe namen van makers met wie het BPT aan de slag wil. Dit vindt de kunstraad een gemiste kans. De aanvraag gaat slechts beknopt in op de wijze waarop nieuwe makers en talenten begeleid zullen worden. De kunstraad zou graag willen lezen op welke manier het BPT talent scout en wie deze talenten zullen coachen om daadwerkelijk het beste uit zichzelf te halen. Ook #NieuweStukken, waarin beginnende schrijvers hun werk kunnen ontwikkelen en presenteren, maakt de kunstraad nieuwsgiering naar de toekomstplannen. Dit neemt niet weg dat de kunstraad waardering uitspreekt voor het feit dat het Nieuwe Makers Traject en Talentlab worden voortgezet. Het is een mooie plek voor geluiden en verhalen van nieuwe makers. Het BPT vervult hierin een belangrijke functie.

Belang voor de stad

Het BPT krijgt heel veel verzoeken tot samenwerking, dat moet als een compliment worden gezien. Al geeft het BPT zelf aan op dit vlak tegen zijn grenzen aan te lopen. Bijgevolg moet de instelling keuzes maken met wie er wel en niet wordt samengewerkt. Het BPT kiest zijn partners volgens de kunstraad zorgvuldig uit en heeft duidelijk voor ogen met wie het samenwerkt en waarom. Leidend daarbij is dat de programmering door de samenwerking wordt versterkt.

Dat het BPT samen met een aantal andere instellingen een publieksonderzoek heeft laten uitvoeren, vindt de kunstraad een goede zaak. Alleen de uitkomsten van dit onderzoek worden in het ondernemingsplan gemist. Hierin ontbreekt eveneens een gedegen hoofdstuk over marketing en communicatie. De kunstraad weet dat het BPT hier veel aandacht aan schenkt en had het daarom niet meer dan logisch gevonden dat een beschrijving hiervan was opgenomen in de aanvraag.

Het BPT neemt verantwoordelijkheid op het gebied van educatie met een uitgebreid programma, dat vaak verder gaat dan het bezoeken van voorstellingen. Het educatieve aanbod van gezelschappen houdt het BPT kritisch tegen het licht. Het theater stelt zich altijd de vraag of de beoogde doelgroep er goed mee bediend wordt.

Naast een regulier voorstellingsaanbod voor het primair en voortgezet onderwijs, verzorgt het BPT projecten op maat binnen het onderwijs. Daarnaast organiseert het kennismakingslessen op de scholen, met doorstroommogelijkheden naar het talentontwikkelingstraject van het theater. Ook buitenschools biedt het BPT interessant aanbod op het vlak van cultuureducatie, onder meer via het project Wereldmakers, waarbij kinderen als kunstenaars benaderd worden en hun creatief potentieel wordt aangeboord.

Uitvoerbaarheid

In 2019 is het directieteam uitgebreid en is er een zakelijk directeur aangesteld. De kunstraad erkent dat de organisatie hierdoor steviger is geworden, vooral met het oog op het op handen zijnde afscheid van algemeen directeur Ernestine Comvalius, die gezichtsbepalend is geweest voor het BPT. Haar vertrek en opvolging wordt kort aangestipt in het ondernemingsplan. Het valt de kunstraad op dat de sponsorinkomsten jaarlijks zuinig worden begroot. Hier spreekt weinig ambitie uit, vooral omdat uit de begroting blijkt dat een vriendennetwerk onder dezelfde noemer valt. De kunstraad kan zich voorstellen dat het BPT hier wel iets mee zou kunnen doen, zeker nu het publiek uit de hele stad en daarbuiten trekt.

De kunstraad vraagt zich af waarom het BPT de Cao Zorg & Welzijn volgt en niet, zoals veel andere podia, de Cao Nederlandse Podia. Het lijkt de kunstraad logisch dat de instelling, nu ze ruim tien jaar bestaat, de stap gaat zetten naar een culturele cao. De kunstraad geeft het BPT complimenten voor het feit dat het consequenties verbindt aan het niet naleven van de Fair Practice Code door gezelschappen en/of makers.

Diversiteit en inclusie

Diversiteit zit in het DNA van het BPT, het is verweven in alle producties en in de programmering. Het theater vormt een spil in het debat over culturele diversiteit en inclusie en jaagt dit ook aan. Het BPT neemt hierin zijn verantwoordelijkheid, wat de kunstraad een goede zaak vindt.

Het BPT werkt veel met biculturele makers. De verhalen van deze makers en het perspectief waarmee zij kijken naar de verhalen die in het theater verteld worden, krijgen bij veel andere theaters geen of veel minder een plaats.

Het theater heeft goed in het vizier welke publieksgroepen er al wel en welke groepen er nog minder goed bereikt worden en onderneemt hier actie op. Zuidoost kent een grote West-Afrikaanse gemeenschap waar het BPT veel meer voor zou kunnen betekenen dan het nu doet. Het theater zou hiervoor eventueel inspiratie op kunnen doen door naar podia elders in Europa te kijken. Het BPT denkt in het algemeen goed na over de te bereiken doelgroepen, bijvoorbeeld door bij een deel van de programmering Engels als voertaal te kiezen. Bovendien richt het BPT programma's in om zogenoemde theatermijders naar het podium te trekken.

Het Bijlmer Parktheater wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 1.450.603
Huidig 2020*	€ 1.463.658
Gevraagd	€ 1.803.958
Advies	€ 1.522.519

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

HOLLAND FESTIVAL

De kernwaarden van het Holland Festival zijn artistieke vernieuwing, innovatie en experiment. Sinds de oprichting in 1947 zijn deze waarden leidend voor de programmering, die aanvullend is op het reguliere seizoenaanbod in Nederland. Elke jaar in juni toont het Holland Festival voorstellingen van makers van over de hele wereld en nieuwe ontwikkelingen binnen de podiumkunsten. Van theater, dans, muziek, muziektheater en opera tot multidisciplinaire vormen en crossovers met beeldende kunst, digitale kunst, fotografie en film. Het Holland Festival brengt voorstellingen op de planken die anders niet te zien zouden zijn.

Het Holland Festival heeft voor de komende jaren vier speerpunten benoemd: 1) Artistieke vernieuwing, waarbij experiment, nieuwe partnerschappen, grensverleggende ontwikkelingen en innovatie centraal staan in de programmering; 2) Verdieping door middel van het verder ontwikkelen van de contextprogrammering; 3) Publieksverbreding door toegankelijker en meer uitnodigend te worden; en 4) Diversiteit en inclusie op het vlak van programma, contextprogramma en de keuze voor een variëteit aan partners, alsmede op het vlak van publiek en het eigen personeelsbestand.

In 2019 werkte het Holland Festival voor het eerst met *associate artists*: buitenlandse kunstenaars die een deel van het festivalprogramma (mede) bepalen, een netwerk meenemen en op het festival aanwezig zijn. In de periode 2021-2024 zet het Holland Festival deze werkwijze voort. Zo nemen in 2021 de Franse theatermaker Gisèle Vienne en de Japanse componist Ryuichi Sakamoto de rol van *associate artist* op zich.

Het Holland Festival ondersteunt *midcareer*-podiumkunstenaars en stelt daarbij een aantal eisen: een presentatie moet van toegevoegde waarde zijn, zich op een internationaal platform kunnen bewijzen en/of nergens anders in Nederland geproduceerd kunnen worden. Op deze manier brengt het Holland Festival artistiek vernieuwend aanbod en kunnen makers een stap zetten richting excellentie. In 2021 staat onder meer componist Arnoud Noordegraaf op het programma met *The Hearing*, een 'driedimensionale, interactieve soundscape'.

Hoewel het definitieve festivalprogramma omwille van de actualiteit zes maanden van tevoren wordt vastgesteld, staat voor de komende periode reeds een aantal grote projecten gepland. Onder meer nieuw werk van Dimitris Papaioannou, *Koma* van Romeo Castellucci en een integrale uitvoering van de vijf *Europas* van John Cage.

Een nieuw aandachtsgebied voor het Holland Festival is musical, waarbij het onder meer samenwerkt met het DeLaMar Theater. Daarnaast gaat het festival, in samenwerking met Eye Filmmuseum en het Stedelijk Museum, door met projecten waarbij podium- en beeldende kunst elkaar ontmoeten. De samenwerking met Nederlandse ensembles, zoals Asko|Schönberg en Amsterdam Sinfonietta, wordt geïntensiveerd.

ADVIES

Artistiek belang

De artistieke kwaliteiten van het Holland Festival vindt de kunstraad van topniveau. De kunstraad is enthousiast over de introductie van de *associate artist*, waarbij niet alleen het werk van de kunstenaar, maar ook diens werkwijze gepresenteerd en overgedragen wordt. Het Holland Festival is hiermee een weg ingeslagen die inspirerende mogelijkheden biedt en die bovendien een goede uitstraling heeft op de stad en richting nieuwe samenwerkingspartners. Vanuit de samenwerking met zo'n *associate artist* ontstaat een interessant netwerk van creatieve partners, variërend van instellingen tot makers. Hierdoor wordt een levendig klimaat geschapen.

Het Holland Festival is een breed multidisciplinair programmerend festival, aangevuld met unieke contextprogramma's. Het festival wil hierin aanvullend zijn op het aanbod in Amsterdam en de rest van Nederland.

Met betrekking tot het programmeren van aanbod van Nederlandse bodem ligt de focus van de programmaraad op de *midcareer*-kunstenaars, waarbij het belangrijk is dat deze zich op een internationaal platform moeten kunnen presenteren.

De ambities van het Holland Festival verschillen per discipline, constateert de kunstraad. Wat theater en muziek betreft is er relatief veel ruimte voor Nederlands aanbod binnen de programmering. Lange tijd presenteerde het Holland Festival toptheater uit de westerse avant-garde. Nu legt het festival zich toe op meerstemmigheid, publieksverbreding en talentontwikkeling. De kunstraad juicht dit toe en het versterkt de relatie met de stad.

De kunstraad ziet dat het Holland Festival een belangrijke rol speelt in het presenteren en programmeren van de Amsterdamse ensembles. In de muziekprogrammering is ruimte voor crossovers en experiment. De kunstraad hoopt dat het Holland Festival de muziekprogrammering op locaties buiten het centrum voortzet.

Het idee van het festival om nu ook musical als genre mee

te nemen in de programmering, biedt veel nieuwe mogelijkheden. De kunstraad ziet dit als een spannende aanvulling, waarbij het festival verschil kan maken door niet te focussen op regulier musical aanbod, maar door juist de vernieuwende, eigenwijze en innovatieve initiatieven binnen dit genre een podium te geven.

De dansprogrammering van het Holland Festival is van hoge kwaliteit en biedt ruimte aan veel gevestigde namen. De kunstraad ziet de keuze voor enkele choreografen als associate artists als een goede ontwikkeling naar een nog dynamischer dansaanbod. Over het dansbeleid van het festival staat echter nauwelijks iets in de plannen beschreven, alsof een inspirerende visie op de dansprogrammering ontbreekt. De kunstraad is van mening dat er binnen de dansprogrammering vaak voorspelbare keuzes worden gemaakt. Er zou meer durf getoond kunnen worden, onder andere door vaker een platform te bieden aan het middensegment in de Nederlandse dans.

In de afgelopen kunstenplanperiode heeft het Holland Festival ook een onderscheidende, eigen productie ten tonele gebracht: *aus LICHT*. De kunstraad prijst het festival dat het zo'n risicovol project op de planken heeft gebracht en kijkt uit naar de uitvoering van *Europas 1-5* van John Cage in 2023, die eveneens een sterk educatieve component kent.

Belang voor de stad

Als het Holland Festival plaatsvindt, is dat merkbaar in de hele stad. Het festival trekt steeds meer de wijken in, wat de kunstraad een positieve ontwikkeling vindt. Op deze manier wordt vanuit de kunsten geprobeerd nieuw publiek te bereiken.

In het advies voor het huidige kunstenplan was de kunstraad kritisch, vanwege het zeer beperkte educatieve programma van het Holland Festival. De kunstraad constateert dat er nu een meer uitgewerkte visie op educatie ligt. Ondanks het feit dat het Holland Festival tegen enkele barrières aanloopt – de maand juni is een drukke maand op scholen, het educatieve aanbod in Amsterdam is groter dan de vraag en er is geen specialistische kennis aanwezig in de organisatie – ziet het festival in jongeren

het publiek van de toekomst en zal het zich blijven inzetten om hen ontvankelijk te maken voor kunst. Zo ontwikkelt het Holland Festival de komende periode in samenwerking met enkele onderwijsinstellingen een educatieprogramma dat bestaat uit projecten die verder gaan dan voorstellingsbezoek. Daarnaast gaat het Holland Festival mbo-studenten betrekken door hen meer inzicht in te geven in de werkwijze van het festival.

Het Holland Festival investeert eveneens in studenten van kunstvakopleidingen, bijvoorbeeld door projecten te ontwikkelen met de Rietveld Academie. Hoewel het hier niet om grote aantallen gaat, zijn de trajecten intensief en vindt de kunstraad de gestegen aandacht voor educatie een goede ontwikkeling.

Het Holland Festival gaat de komende periode terecht meer investeren in het programma HF Young en zet daarmee volop in op een jonger en breder geschakeerd publiek.

Uitvoerbaarheid

De begroting van het Holland Festival oogt grotendeels realistisch, constateert de kunstraad, al zijn er kanttekeningen te plaatsen bij de forse groei van de sponsorinkomsten (HF Business) van veertigduizend euro in 2021 naar honderdduizend euro in 2024.

Het festival zet in op een eigen inkomstenniveau van gemiddeld 35%. Hiervoor is een stijging van de opbrengsten voor development vereist van ruim driehonderdduizend euro. De kunstraad vraagt zich af hoe het Holland Festival deze groei wil bewerkstelligen.

Het Holland Festival vergelijkt zich met de grote Europese podiumkunstenfestivals als het Festival d'Avignon (Frankrijk), Edinburgh International Festival (Schotland), de Wiener Festwochen (Oostenrijk) en de Ruhrtriennale (Duitsland). Het Holland Festival wijst er zelf op dat het HF-budget vele malen kleiner is dan de budgetten die deze festivals hanteren. De kunstraad vindt de vergelijking in artistiek opzicht zeker gerechtvaardigd. Dat de financiële middelen die deze festivals tot hun beschikking hebben, verschillen met die van het Holland Festival, is (van oudsher) een gegeven. De kunstraad waardeert het dat het Holland Festival, met de middelen die het heeft, een eigen plan trekt en zo het unieke karakter van

het festival aantoon. De nieuwe koers die het festival inmiddels vaart met onder meer de *associate artists* biedt voor de langere termijn mogelijkheden tot aanscherping van het eigen profiel.

Op het gebied van duurzaamheid mag het Holland Festival wel wat meer ambitie tonen, vindt de kunstraad. Er is in 2019 dan wel een interne Groen-commissie ingesteld, die draagvlak voor duurzame veranderingen moet stimuleren, maar hoe dit concreet gemaakt gaat worden, blijkt niet uit de aanvraag. Het Holland Festival noemt wel een aantal toekomstige veranderingen, zoals het binnen Europa per trein reizen van kunstenaars en festivalprogrammeurs, minder of geen vlees in de catering en uitsluitend digitale programmaboeken. Een mooi streven, vindt de kunstraad, maar een kunstfestival zou verduurzaming ambitieuzer kunnen thematiseren.

Diversiteit en inclusie

Door de mentaliteitsverandering van *'we know best'* naar *'they know best'* gaat het Holland Festival een meer gelijkwaardige en wederkerige relatie aan met partners in de stad en met nieuwe, jongere doelgroepen, zo staat in het beleidsplan. De kunstraad is benieuwd hoe dit gaat uitpakken. Het feit dat het festival in alle opzichten meer divers en inclusief moet worden, wordt door het Holland Festival serieus genomen, maar de manier waarop dit vorm zou kunnen krijgen, is nog niet gevonden. Zo is de organisatie zelf weinig cultureel divers in de samenstelling.

Het Holland Festival is een tamelijk elitair festival, al wordt er geprobeerd te verbreden, onder andere door meer in de wijken te programmeren. De kunstraad constateert dat hier geen sprake is van een vervangend, maar juist van een breder en toegankelijker aanbod en vindt dit een goede ontwikkeling. Ook het betrekken van een *associate artist* is hierin een goede stap: die kan zorgen voor blikverruiming binnen de programmering en de keuze voor nieuwe en mogelijk minder voor de hand liggende samenwerkingspartners. Hoewel het programma divers is en afkomstig vanuit de hele wereld, is het van belang dat het Holland Festival nieuwe publieksgroepen en lokale gemeenschappen in de stad weet te bereiken.

Het Holland Festival wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 820.146
Huidig 2020*	€ 827.527
Gevraagd	€ 897.750
Advies	€ 827.527

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

DE MEERVAART

Theater de Meervaart staat aan het begin van een grote uitbreiding. De gemeenteraad heeft in 2019 ingestemd met de bouw van een nieuw theater aan de Sloterplas om de huidige Meervaart te vervangen. De periode 2017-2020 was voor de Meervaart een dynamische tijd waarin de nadruk lag op expansie. De komende periode ziet de Meervaart als een tijd van aanscherping en verdieping. Consolidatie van wat werkt en afscheid nemen van wat niet werkt. Het podium wil een voorloper zijn in het aantrekken van mensen buiten het reguliere theaterpubliek en in het geven van een plek aan nieuwe verhalen over Amsterdam en Nieuw-West.

De Meervaart is een allround theater en daarnaast steeds meer een plek waar voorstellingen gemaakt worden. Voor de programmering blijft de Meervaart het podium waar zowel het aanbod van vrije producenten als gesubsidieerde voorstellingen te zien zijn. De rol van programmeur van de Meervaart wordt steeds meer die van programmamaker. Naast voorstellingsselectie neemt de programmeur de verantwoordelijkheid voor verbindende activiteiten, contextprogrammering en presentaties. Zo worden er bijvoorbeeld bij de voorstellingen van Nasrdin Dchar iftar-maaltijden en lezingen aangeboden.

Er komt meer aandacht voor profielvoorstellingen. Hierbij gaat het onder meer om de voorstellingen van de huisgezelschappen, met wie de Meervaart de samenwerking voortzet en wil versterken. Bij de eigen (co)producties kiest de Meervaart voor verhalen die een rol spelen in de belevingswereld van Amsterdammers. Zo ontwikkelt de Meervaart onder de noemer Amsterdamse Helden zaalproducties over bekende Amsterdammers als Eberhard van der Laan, Johan Cruijff en Abdelhak Nouri. De Duik wordt een beeldende muziektheatervoorstelling voor de hele familie en voor het Ud Festival, gepland voor 2022 en 2024, werken nationale en internationale ud-spelers (de voorloper van de Europese luit) samen met Nederlandse ensembles en orkesten aan nieuw repertoire. De komende kunstenplanperiode staat voor de Meervaart in het teken van het nieuwe gebouw, dat volgens de planning in 2025 de deuren moet openen.

De Meervaart heeft een uitgebreid educatieprogramma dat wordt uitgevoerd in het nabijgelegen Talentenhuis en op locaties in de buurt. In het hoofdgebouw van de Meervaart zit Meervaart Studio, een eigen ruimte voor jongeren (15-25 jaar) die onder begeleiding van artiesten en kunstenaars leertrajecten volgen op het gebied van dj-vaardigheden, zang, streetdance, choreografie en videobewerking.

ADVIES

Artistiek belang

Het programma-aanbod van de Meervaart, een combinatie van mainstream vermaak en urgente voorstellingen, is veelzijdig, veelkleurig én van hoog artistiek niveau. De Amsterdamse Kunstraad heeft waardering voor de bijzonder brede mix van stijlen, disciplines en genres. Zo staan de grote namen van het Nederlandse cabaret in de grote zaal voor een breed publiek, treden internationale Gnawa-bands op tijdens Gnawa Night en worden er voor liefhebbers van Surinaamse kaseko muziek- en dansvoorstellingen ten tonele gebracht. Er zijn weinig podia waar zo breed wordt geprogrammeerd.

De Meervaart heeft een theaterfunctie, die veel verder reikt dan Nieuw-West. Er vinden onderscheidende premières plaats en de sfeer is er open en aangenaam. In de programmering is veel ruimte voor cross-overs, vanuit de terechte constatering dat genreonderscheid aan relevantie inboet. De ambitie maatschappelijk relevant te zijn ziet de kunstraad terug in de coproducties met huisgezelschappen en in de programmering van maatschappelijk geëngageerde gezelschappen. De Meervaart krijgt door deze goedgekozen samenwerkingen een krachtiger, eigen profiel.

Wat de huisgezelschappen betreft, valt het de kunstraad op dat de Meervaart niet zozeer nieuwe keuzes maakt, maar doorgaat op de ingeslagen weg. De instelling blijft trouw aan vier van de vijf huisgezelschappen en consolideert en verdiept de samenwerking. George & Eran Producties, Jakob Ahlbom Company, Amsterdams Andalusisch Orkest en ICK Amsterdam gaan ook onderling meer relaties aan en dragen mede daardoor bij aan de stevige uitstraling van de Meervaart.

De dansprogrammering biedt een mooi breed palet aan vormen, genres en stijlen, toegesneden op de doelgroep(en) van de Meervaart, maar is niet heel spannend. Een brede visie op de dansprogrammering ontbreekt. Natuurlijk is er een nauwe samenwerking met huisgezelschap ICK, die mede zorg draagt voor het dansaanbod van de Meervaart. Daarnaast beleeft de Junior Company van Het Nationale Ballet haar premières in de Meervaart en er is enige ruimte voor moderne en hedendaagse dans. Over urban dans is de instelling meer uitgesproken. De Meervaart heeft oog voor ontwikkelingen en de hele keten, van beginnend talent tot excellent, is te vinden binnen de eigen activiteiten en programmering. Het programmeren van een internationaal gerenommeerd festival als Breakin' Convention is hier een goed voorbeeld van.

De kunstraad heeft qua muziekprogrammering veel vertrouwen in de samenwerking met huisgezelschap, het Amsterdams Andalusisch Orkest. De kunstraad dicht dit orkest veel kwaliteiten toe en ziet dat de concerten een uiteenlopend publiek trekken. Het orkest speelt toegankelijk repertoire, soms met een herkenbaar niche-geluid, en munt uit in de samenwerking met uiteenlopende partners. Ook over de samenwerking met andere (Amsterdamse) ensembles, zoals Cappella Amsterdam, is de kunstraad enthousiast. In de brede programmering van de Meervaart wordt

aan verschillende muziekgenres en (interdisciplinair) muziektheater een podium geboden.

Hoewel het filmprogramma van Oxville Cinema pas in oktober 2018 van start is gegaan, spreekt er een duidelijke visie uit. De ambitie is een brede filmprogrammering die varieert van arthouse en documentaires tot blockbusters.

De filmprogrammering wordt regelmatig voorzien van randprogrammering, zoals Freedom Fields en Klanken van Oorsprong. Het idee om de filmprogrammering beter te laten aansluiten op de brede Meervaart-programmering, valt in goede aarde bij de kunstraad. Desalniettemin had de kunstraad graag meer willen lezen over de samenwerking met Oxville Cinema, vooral omdat de Meervaart met Oxville Cinema het enige filmhuis in Nieuw-West in huis heeft.

Belang voor de stad

Naar aanleiding van de première van de voorstelling Jihad van Liefde schreef rapper en schrijver Massih Hutak dit voorjaar een column in Het Parool met als titel De Meervaart is het mooiste theater van Amsterdam. De kunstraad vindt dat de columnist de Meervaart terecht een groot compliment maakt. Het theater speelt een belangrijke rol in de stad. De Meervaart vervult zowel een culturele als een maatschappelijke rol. Van het vieren van een verjaardag tot het fungeren als vertrekpunt van de bussen die naar de onderwijsstaking in Den Haag gaan: het gebeurt allemaal bij de Meervaart.

Het podium spreekt al jarenlang een breed publiek aan en het verleidt mensen vaak tot een eerste theaterbezoek. Niet alleen uit de eigen wijk, maar van ver daarbuiten. De 'nieuwe publieksgroepen' zijn voor de Meervaart allang niet nieuw meer, constateert de kunstraad. Het theater trekt al jaren een divers publiek. Een publiekswerker vergroot de *outreach* door specifieke publieksgroepen te benaderen die de Meervaart nog niet of beperkt bereikt. In dat verband vindt de kunstraad de voorgenomen programma's rondom grote Amsterdamse helden, zoals Eberhard van der Laan, Johan Cruijff en Abdelhak Nouri, een goede vondst.

De Meervaart doet veel aan educatie, participatie en talentontwikkeling en biedt zowel binnen- als buitenschoolse activiteiten aan. Zo worden er met huisgezelschap ICK interessante lesprogramma's ontwikkeld. De kunstraad is enthousiast over de functie die de Meervaart daarmee binnen de keten van (dans)talentontwikkeling inneemt. Met Meervaart Jong en Meervaart Studio is een doorgaande lijn voor danseducatie ontwikkeld voor jeugd en jongeren in het nabijgelegen Talentenhuis.

Het Talentenhuis en Meervaart Studio kennen een lange geschiedenis en trekken veel deelnemers uit de wijk en daarbuiten. De samenwerking van Meervaart Studio met de Nederlandse Filmacademie is kansrijk, omdat we leven in een beeldcultuur en film een mooi vehikel kan zijn om jongeren voor (film)kunst te enthousiasmeren.

In het ondernemingsplan wordt ook ruim aandacht besteed aan het ondersteunen van jong muzikaal talent uit Nieuw-West. De kunstraad vindt het een goede keuze om de producties die het resultaat zijn van de talentprogramma's voornamelijk in het theaterpand uit te voeren en zo de drempel voor potentiële publieksgroepen uit het stadsdeel te verlagen.

De keuzes voor groot- en kleinschalig aanbod zijn illustratief voor de wijze waarop de Meervaart de rollen van zowel regioschouwburg als buurttheater met elkaar weet te verenigen. Steeds vaker neemt de instelling een discoursvormende rol in het Amsterdamse theaterlandschap op zich; de Dag van de Mime is daar een voorbeeld van.

Uitvoerbaarheid

Met het benoemen van Yassine Boussaid als directeur en Pieter Jan Willems als zakelijk directeur – beiden waren al langer werkzaam voor de Meervaart in een andere functie – beschikt de Meervaart over een degelijk managementteam waar de kunstraad vertrouwen in heeft. Zij zijn zeker in staat te consolideren wat de Meervaart de afgelopen jaren tot stand heeft gebracht. De nieuwbouw is een tijdelijke, maar forse taak erbij en een heel andere tak van sport. Voor de begeleiding van dit grote project adviseert de kunstraad extra capaciteit vanuit de gemeente beschikbaar te stellen om in opdracht van de Meervaart-directie de gesprekken met architecten, aannemers en vergunningverleners te voeren.

Dat de Meervaart anders gaat werken, met een zogeheten buddy-aanpak waarbij de afdelingen marketing en programmering nauwer aan elkaar gekoppeld worden, vindt de kunstraad een spannend idee. Een intensievere samenwerking kan iets nieuws opleveren.

Hoewel er op de korte termijn en met de nieuwbouw in zicht geen grote investeringen worden gedaan, staat er in het ondernemingsplan dat de Meervaart zowel in de Rode als in de Blauwe Zaal de luidsprekers gaat vervangen. Dat is een goede zaak, want de geluidskwaliteit van versterkte muziek is in deze zalen onder het niveau dat het publiek tegenwoordig gewend is.

Het valt op dat de Meervaart in de aanvraag te weinig uitgesproken is over het hanteren van de Fair Practice Code. Van een instelling met deze omvang wordt op dit vlak meer verwacht. In het advies in aanloop naar het huidige Kunstenplan (2017-2021) maande de kunstraad tot terughoudendheid bij het uitbreiden van de formatie. Desondanks is er de afgelopen vier jaar fors meer personeel aangetrokken en is de Meervaart voornemens nog verder uit te breiden. De kunstraad vraagt zich af of dit wel verantwoord is.

Diversiteit en inclusie

Diversiteit is bij de Meervaart goed verankerd in de organisatie (personeel), de programma's, het publiek en de partners. Het valt daarbij wel op dat de raad van toezicht monocultureel is. Hier zou de Meervaart meer aandacht aan kunnen schenken. De kunstraad prijst de instelling voor het feit dat het een jonge directeur met een Marokkaanse achtergrond heeft aangesteld. Culturele diversiteit op directieniveau is in Amsterdam nog een uitzondering, meer instellingen zouden dit voorbeeld kunnen volgen. Wel valt het de kunstraad op dat er in de plannen een ondervertegenwoordiging is van vrouwelijke makers en artiesten.

De verschillende publieksgroepen komen al bij de Meervaart over de vloer. De volgende stap, zo schrijft de Meervaart, is dat ze ook tegelijkertijd in huis zijn en zich bewust zijn van elkaars aanwezigheid. Dit vindt de kunstraad een goed voornemen, al blijkt uit het ondernemingsplan niet precies hoe de Meervaart dit wil bewerkstelligen.

De Meervaart geeft aan te gaan onderzoeken hoe het nog inclusiever kan werken en werkt aan aanbod voor kinderen met een beperking.

De Meervaart wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 2.789.085
Huidig 2020*	€ 2.814.187
Gevraagd	€ 3.821.000
Advies	€ 2.814.187

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

PODIUM MOZAÏEK

Podium Mozaïek is een theater met café-restaurant in Amsterdam West, gevestigd in de voormalige Pniëlkerk aan de Bos en Lommerweg. Het podium bestaat dit jaar vijftien jaar en biedt onder meer theater, muziek, comedy, storytelling en dans uit binnen- en buitenland. Huisgezelschappen zijn Theater RAST, Het Nederlands Blazers Ensemble (NBE), DEGASTEN, Orkaan en reART Collective.

Na de pioniers- en consolidatiefase is Podium Mozaïek in 2020 in een acceleratiemodus geraakt: een fase waarin nieuwe makers met nieuwe verhalen samensmelten met een nieuw publiek. RRReuring, dat in 2020 haar vierde editie beleeft, vormt een goed vertrekpunt voor het maken van nieuwe verhalen door theatermakers, regisseurs en dichters die al in beeld zijn bij Podium Mozaïek zoals Daniel Bonsu, Perry Gits, Akram Assan en Ada Ozdogan. Het vertellen van verhalen staat ook de komende kunstplanperiode centraal. Daartoe start Podium Mozaïek met PM2024, een productiehuis dat makers in verschillende disciplines in staat stelt werk te maken dat ook buiten Podium Mozaïek wordt uitgevoerd.

In 2021 wil Podium Mozaïek acht korte portretten produceren die later tot een voorstelling samengesmeed kunnen worden. Samen met

Urban Myth breidt Podium Mozaïek de internationale contacten uit. De instelling noemt hierbij podia in Engeland, Duitsland en België waar jongeren met een migratieachtergrond ook een visie op de diverse grootstedelijke samenleving ontwikkelen. Jaarlijks kiest Podium Mozaïek een aantal actuele thema's waar omheen geprogrammeerd wordt, zoals migratie en fort Europa, gentrificatie, dekolonisatie, democratie, big data en privacy.

Podium Mozaïek gaat de muziekprogrammering uitbreiden. In navolging van Café Istanbul en Café Marrakesh, met internationale artiesten, introduceert Podium Mozaïek Café Teheran. Ook legt Podium Mozaïek een connectie met BIRD in Rotterdam en brengt het akoestische gigs van Altin Gün, Joya Mooi en Janne Schra. De programmaliijnen storytelling en *spoken word* worden verder ontwikkeld. De samenwerking met Storytelling Festival en Storytelling Centre krijgt een vervolg en Podium Mozaïek programmeert onder meer vertellers als Nasrdin Dchar, Mouna Laroussi en Abdelkarim el Baz.

Daarnaast wil Podium Mozaïek een steviger plek verwerven in het comedycircuit, omdat het podium geschikt is voor artiesten die de kleine zaal ontgroeien en de grote zalen nog niet vol krijgen. Komend seizoen staan onder meer Hassan El Rahai en Stacey Esajas op het programma. Ook breidt Podium Mozaïek de familieprogrammering uit met festivals in de herfst-, kerst- en voorjaarsvakantie. Nieuw in Podium Mozaïek is het programmeren van podcasts. De instelling wil een plek worden die makkelijk gevonden wordt door makers en liefhebbers. Als dit succesvol is, wil Podium Mozaïek een Podcastfestival organiseren.

ADVIES

Artistiek belang

Podium Mozaïek is een breed programmerend, intercultureel en multidisciplinair podium. De instelling is goed op de hoogte van de veranderende dynamiek in de buurt en stimuleert huisgezelschappen zoals theater RAST en DEGASTEN daarop te reflecteren. Podium Mozaïek

programmeert een breed scala aan voorstellingen uit het landelijk gesubsidieerde aanbod. De Amsterdamse Kunstraad vindt de jeugd- en familieprogrammering goed en ook het festivalprogramma tijdens vakanties, waaronder Winterverhalen en het GilGAMESj Festival, is sterk in de interactie met de wijk. Podium Mozaïek onderhoudt nauwe banden met en is een fijne speelplek voor huisgezelschappen en vaste bespelers.

De muziekprogrammering bestaat uit een bont aanbod waarbij een mooie brug wordt geslagen tussen de westerse en Arabische muziektraditie. Het is te prijzen dat de concerten van vaste bespelers NBE, reArt en het Amsterdams Andalusisch Orkest vaak zijn uitverkocht. De samenwerking met het Rotterdams jazzpodium BIRD, met onder meer Janne Schra, noemt de kunstraad opvallend.

Het NBE en Podium Mozaïek hebben in stadsdeel West een bijzondere samenwerking ontwikkeld. Het NBE levert muzikale topkwaliteit en verbindt zich ook met de buurt. De kunstraad is enthousiast over de gratis concerten, waarin regelmatig jong talent centraal staat. Deze uitvoeringen verbinden Podium Mozaïek op een laagdrempelige manier met de directe omgeving.

Podium Mozaïek richt zich de laatste jaren steeds meer op zelf produceren, vanuit een behoefte meer aanbod te creëren dat aansluit bij het publiek. Met productiehuis PM2024 gaat Podium Mozaïek zich richten op het vertellen van nieuwe verhalen, onder meer met spoken word, storytelling, theater, muziek en fotografie. De aanpak in deze eigen productiekern spitst zich toe op persoonlijke verhalen waarvoor uitgebreid onderzoek wordt gedaan. De kunstraad spreekt zijn waardering uit voor de artistiek-inhoudelijke lijnen in het overzichtelijke ondernemingsplan. De kunstraad ziet de urgentie van deze plannen. Het gaat niet alleen om de verhalen van nu, maar ook om verhalen van vroeger, die nu pas verteld (kunnen) worden. Podium Mozaïek haalt deze verhalen rechtstreeks uit de buurt, de stad en van kunstenaars en bundelt ze in een database die voor iedereen toegankelijk moet worden. Dat is een innovatieve aanpak, vindt de kunstraad. Zo maakt Podium Mozaïek op een nieuwe manier contact met het publiek en weet het relevant te blijven. Daarbij merkt de kunstraad wel op dat het nog een pril idee is. De methode en de uitwerking moeten zich nog bewijzen.

De kunstraad kijkt uit naar de projecten voor 2021, die gevarieerd zijn en tegelijk goed passen bij het profiel van Podium Mozaïek. Voor de jaren erna zijn de plannen wat minder concreet. Er worden veel namen en verschillende formats genoemd, die gebracht worden als losse ideeën waarvan het nu nog niet duidelijk is of ze wel of niet tot uitvoering komen. Maar de ideeën hebben, mits goed uitgevoerd, potentie, zo oordeelt de kunstraad. Als de daaropvolgende jaren ook op deze wijze worden ingevuld, kan dit een mooi en afwisselend programma opleveren. Podium Mozaïek denkt vanuit de mogelijkheden van de samenwerkingspartners en zet vooralsnog terecht niet hoog in op groots en landelijk bereik van de mogelijke activiteiten en producties die hieruit voortkomen.

Podium Mozaïek heeft in het verleden geworsteld met de (on)mogelijkheden die de zaal bood, vanwege het feit dat het publiek op tribunes aan drie kanten van het podium zit, maar heeft daarvoor nu een goede modus gevonden. Deze zaal is bij uitstek geschikt voor storytelling in allerlei vormen. Door deze verhalen te brengen, draagt Podium Mozaïek bij aan het opbouwen van een nieuwe meerkleurige identiteit van Amsterdam.

Belang voor de stad

Podium Mozaïek is een aantrekkelijke, laagdrempelige plek en fungeert als 'huiskamer' van Bos en Lommer. De horeca – intussen in eigen handen – is op niveau, je kunt naar Podium Mozaïek toe gaan voor een voorstelling, maar je kunt er ook afspreken voor de gezelligheid. Podium Mozaïek is een plek voor de buurt, maar het is al lang geen buurttheater meer. Podium Mozaïek is een grootstedelijk podium, wat ook blijkt uit de bezoekcijfers: 30% uit de buurt, 30% uit de rest van de stad en 40% uit de rest van Nederland (vooral uit de regio).

Rond Podium Mozaïek is de stad volop in beweging. Bos en Lommer gentrificeert en door de uitbreidingsplannen voor de Houthavens en Havenstad krijgt het podium er een nieuw en mogelijk ander publiek bij. Podium Mozaïek wil inspelen op deze dynamiek en wil het gesprek tussen nieuwkomers en 'oudkomers' gaande houden. De kunstraad had graag gezien dat Podium Mozaïek in het ondernemingsplan een nadere beschouwing had opgenomen over de veranderende samenstelling van

de buurt. Juist omdat in de programmering de nadruk ligt op het ophalen van verhalen uit de wijk. In hoeverre verandert de focus als het proces van gentrificatie rond Podium Mozaïek voortschrijdt? De kunstraad vermoedt dat Podium Mozaïek wel heeft nagedacht over die vraag en had er graag meer over willen lezen.

Talentontwikkeling en cultuureducatie zijn kernactiviteiten van Podium Mozaïek geworden. Het podium wordt steeds belangrijker als plek waar verschillende theatermakers hun eerste meters kunnen maken. Met RRRearing heeft Podium Mozaïek een mooi festival in huis dat nieuwe en iets gevorderde makers een platform biedt. Onder de vleugels van Podium Mozaïek heeft een gezelschap als George & Eran Producties zich kunnen ontwikkelen. Samen met Frascati heeft de instelling het initiatief genomen voor het opzetten van de Dramaturgische Tafel, een netwerk van vijf Amsterdamse podia (ook de Meervaart, Bijlmer Parktheater en Tolhuistuin maken hier deel van uit). Zij houden zich bezig met het signaleren en ondersteunen van nieuw talent. De samenwerking tussen deze partners heeft inmiddels geleid tot het festival Town Tales. De kunstraad is enthousiast over de samenwerking en hoopt op voortzetting en versteviging van dit netwerk.

Op het gebied van cultuureducatie verlegt Podium Mozaïek de focus van het bereiken van grote groepen kinderen via voorstellingen, zoals eindmusicals, naar een benadering die inzet op intensieve cultuureducatietrajecten en lange leerlijnen met een klein aantal scholen. Dit past in het beleid zoals uitgestippeld op advies van Paul Collard. Hierbij worden scholen inhoudelijk actief betrokken.

Ook vindt de kunstraad het een spannend idee DEGASTEN uit te nodigen om in de nieuwe kunstenplanperiode naast hun eigen voorstellingen in Podium Mozaïek eveneens op te treden als gastcurator. DEGASTEN programmeert in dat kader zes voorstellingen gericht op mbo'ers en vmbo-leerlingen in West en Nieuw-West, inclusief workshops.

Uitvoerbaarheid

De begroting vindt de kunstraad niet transparant. Voor 2016 waren de publieksinkomsten op € 200.000 begroot en in 2018 is € 175.000

gerealiseerd. Voor 2021 wordt deze inkomstenbron begroot op € 450.000. De kunstraad acht een dergelijke stijging nogal ambitieus.

Podium Mozaïek vraagt € 250.000 subsidie uit het kunstenplan aan voor programmering van Urban Resort. Dit is een vorm van kruissubsidiëring, die de kunstraad niet wenselijk vindt. Daar komt bij dat Urban Resort voornamelijk in vastgoed investeert en geen enkel *track record* in programmering heeft. Urban Resort zou zich op dit vlak dus nog moeten bewijzen. De kunstraad ziet ook dat in de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2021-2024 staat dat meer ingezet moet worden op culturele activiteiten in ontwikkelbuurten als Nieuw-West, Noord en Zuidoost door bijvoorbeeld de broedplaatsen in die wijken te laten samenwerken met meer gevestigde culturele instellingen. Deze samenwerkingen moeten volledig transparant zijn. Er is zodoende geen noodzaak in deze kunstenplanaanvraag vooruit te lopen op de verdeling van de middelen voor ontwikkelbuurten en/of over mogelijke coproducties van Podium Mozaïek en Urban Resort.

Een complicerende factor vormt de dubbelfunctie van Zafer Yurdakul, die zowel directeur van Podium Mozaïek is als van Urban Resort. Er wordt in de aanvraag geld gevraagd voor de gebundelde expertise van Podium Mozaïek en Urban Resort. Dit betekent dat Podium Mozaïek straks verantwoording zou moeten afleggen over wat Urban Resort als partner heeft gedaan. Een directeur die zijn eigen functioneren moet beoordelen, vindt de kunstraad oneigenlijk.

De kunstraad wil desondanks zijn waardering uitspreken voor het feit dat Podium Mozaïek de connectie met Urban Resort heeft gemaakt en zo bijdraagt aan het broedplaatsenklimaat in de stad.

Als het gaat om het toepassen van de Fair Practice Code geeft Podium Mozaïek aan dat de instelling die kosten deels wil dekken met de opbrengst van horeca en zaalverhuur. Wanneer deze inkomsten tegen zouden vallen, zou er niet fair conform de code gehonoreerd kunnen worden, maakt de kunstraad hieruit op. Dit vindt de kunstraad geen goede zaak.

Diversiteit en inclusie

Diversiteit en inclusie zit, zoals Podium Mozaïek zelf ook aangeeft, in de kern van de organisatie. De kunstraad erkent dit, maar had toch graag

gezien dat Podium Mozaïek dit wat beter had toegelicht. Bijvoorbeeld of het een nieuwe visie heeft ontwikkeld op diversiteit of dat deze in de loop der jaren onveranderd is gebleven. Dat Podium Mozaïek voor de verhalen de wijk ingaat, kan interessant nieuw aanbod opleveren vanuit aanvullende perspectieven. Podium Mozaïek bouwt zichtbaar aan een gemengd publiek, ook door de keuze voor bepaalde samenwerkingspartners. In het ondernemingsplan geeft Podium Mozaïek aan, bezorgd te zijn over de toegankelijkheid van het gebouw voor mensen met een fysieke beperking. Een zorg die door de kunstraad gedeeld wordt.

Podium Mozaïek wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 797.015
Huidig 2020*	€ 804.188
Gevraagd	€ 1.793.213
Advies	€ 890.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

TOLHUISTUIN

Sinds de oprichting in 2007 biedt Tolhuistuin een plek aan makers waar ze zich kunnen manifesteren in verschillende disciplines. De Amsterdams Kunstraad vindt het belangrijk dat er goede voorzieningen zijn in Amsterdam-Noord, omdat hier verhoudingsgewijs weinig cultureel aanbod aanwezig is.

De Tolhuistuin is mede door het aan de voorzijde gelegen restaurant en de muzikale programmering van Paradiso een aantrekkelijke cultuurplek geworden. De kleine zalen van het complex en de tuin worden geprogrammeerd door Stichting Tolhuistuin, die onderdelen van het complex verhuurt aan een aantal gezelschappen, festivals en individuele makers. De zogeheten huisgenoten leveren een bijdrage aan de programmering.

In 2021 verandert de relatie van de stichting met de andere gebruikers van de panden en de tuin. De stichting is geen huisbaas meer – dat is de directie Vastgoed van de gemeente – en alleen nog betrokken bij de selectie van de huurders. Het college van B en W heeft besloten om Tolhuistuin te handhaven in de Amsterdam Bis 2021-2024, weliswaar met een speciale opdracht.

De kunstraad uitte in de tussentijdse evaluatie van 2019 reeds zijn zorgen over de geringe prestaties van de instelling. De kunstraad heeft de plannen van Tolhuistuin voor de periode 2021-2024 zorgvuldig tegen het licht gehouden en komt tot de conclusie dat er onvoldoende vertrouwen is in het ondernemingsplan en de uitvoeringscapaciteit van Tolhuistuin.

De kunstraad adviseert het gemeentebestuur Tolhuistuin een nieuwe opdracht te geven en de instelling in de gelegenheid te stellen voor 15 september 2020 een nieuw plan in te dienen. In de nieuwe opdracht aan Tolhuistuin adviseert de kunstraad een focus op de succesvolle programmering in de wijken in samenwerking met partners als Volksoperahuis, de Noorderparkkamer en de Theaterstraat.

Voor Tolhuistuin neemt de kunstraad in dit advies een reservering op van 500.000 euro. Dit is een maximumbedrag, afhankelijk van de nieuwe aanvraag kan de kunstraad in het najaar ook een lager bedrag adviseren. De kunstraad adviseert tevens een tussentijdse evaluatie van Tolhuistuin.

Huidig	€ 578.308
Huidig 2020*	€ 583.513
Gevraagd	€ 840.000
Advies**	€ 500.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

**maximaal - tevens adviseert de kunstraad een tussentijdse evaluatie

ADVIEZEN PODIA

Functie 6

NOWHERE

Nowhere is een multidisciplinair productiehuis voor talentontwikkeling en cultuureducatie gevestigd in Amsterdam-Oost. Jonge Amsterdammers tussen 6 en 35 jaar krijgen er de kans hun talenten te ontdekken, te verfijnen en te professionaliseren. Nowhere, dat nu vijftien jaar bestaat, heeft een voorliefde voor nieuwe kunstvormen en voor disciplines die (nog) geen plek hebben in het kunstonderwijs, zoals voguing, popping, beatboxen en spoken word.

Jaarlijks neemt een groot aantal kinderen en jongeren deel aan de workshops en programma's van Nowhere, zowel in het cultuurpand in de Indische Buurt als daarbuiten. Communities verzamelen zich rond artiesten en jonge en talentvolle makers kunnen zich ontwikkelen, krijgen een podium en worden begeleid in hun ontwikkeling en professionalisering.

Voor de komende kunstenplanperiode heeft Nowhere een vijftal ambities: 1) zich profileren als cultuur(t)huis voor jonge Amsterdammers; 2) nieuwe makers actief ondersteunen in ontwikkeling en productie; 3) een duurzame bijdrage aan diversiteit en inclusie op het middenveld leveren; 4) nieuwe podia voor nieuwe vormen ontwikkelen door slimme

partnerschappen aan te gaan; en 5) investeren in organisatie en pand.

De activiteiten van Nowhere vallen onder drie pijlers: huis, programma en productie. Hiermee komen alle fases van talentontwikkeling samen: van kennismaken en ontwikkelen tot bekwamen en excelleren. Onder de huisfunctie vallen de activiteiten waarbij er zonder directe begeleiding wordt gemaakt of geleerd. Bijvoorbeeld House of Vineyard, Native Moons en Damsco Break Cypher. Daarnaast biedt Nowhere jaarlijks vrije studio-ruimte aan tien makers uit het Nowhere-netwerk, en geeft het podium elk jaar twee individuele makers ruimte via het *artist in residence*-programma.

De pijler programma omvat alle workshop- en podiumprogramma's die Nowhere zelf ontwikkelt. Van workshops als New Hero en een internationaal leertraject met Framer Framed en De Ateliers, tot podiumpresentaties als Yellow Brick Road en New Hero Open Podium. De productiefunctie omvat producerende activiteiten, waarvoor Nowhere nieuwe samenwerkingen aangaat met onder meer het Amsterdam Fringe Festival, het BIMHUIS en ROSE stories.

De afgelopen jaren heeft Nowhere zich ontwikkeld van talentontwikkelingsplek met workshopaanbod, tot een huis voor talentontwikkeling met ambities op het vlak van productieontwikkeling. In de komende kunstenplanperiode wil Nowhere dit verder uitbouwen en professionaliseren.

ADVIES

Artistiek belang

De Amsterdamse Kunstraad vindt dat de aanvraag van Nowhere voor het Kunstenplan 2021-2024 tot de verbeelding spreekt. Uit de tekst blijkt dat de stichting haar doelstellingen niet slechts vanuit visie en ambitie vormgeeft, maar ook vanuit een authentieke, praktijkgerichte ervaring. Jongeren kunnen bij Nowhere kennismaken met kunst en cultuur, hun talenten ontdekken én excelleren. Het podium vormt als het ware een springplank voor jongeren om toegang te krijgen tot de bredere Amsterdamse (en nationale) culturele infrastructuur.

De kunstraad ziet de ontwikkeling die Nowhere heeft doorgemaakt. De instelling heeft vooral naam gemaakt als kraamkamer, podium en discoursbepaler op het gebied van spoken word. In dit genre is de hele keten aanwezig: van workshops tot presenteren op het eigen podium, elders in de stad of buiten Amsterdam. Er is in de loop der jaren een aantal mooie programmaformats ontwikkeld, vindt de kunstraad. Zo is Poetry Circle een sterk eigen merk geworden met landelijk bereik. Zowel in Amsterdam als in Rotterdam, Eindhoven, Tilburg, Leeuwarden en Zwolle komen wekelijks schrijvers samen om onder leiding van coaches en artiesten te werken aan de ontwikkeling van hun talent. De komende periode wil Nowhere uitbreiden met Circles in Amsterdam Nieuw-West en Den Haag. Uit de kweekvijvers stromen talenten door naar Poetry Circle Nowhere, een collectief van artiesten dat voorstellingen maakt voor podia in binnen- en buitenland.

De kunstraad spreekt waardering uit voor het feit dat Nowhere jongeren in diverse disciplines de kans geeft hun talenten te ontwikkelen, die zij op hun beurt vaak weer doorgeven aan een volgende generatie. Hierdoor ontstaat een mooie cirkel. Voorbeelden hiervan zijn Zeinab El Bouni (spoken word), Ellroy Uyleman (DJ Jarreau Vandal) en Constantin Trommlitz (dans). Er wordt bij Nowhere niet alleen aan het ontwikkelen van skills gewerkt, er wordt ook aan gemeenschappen gebouwd en aan blijvende verbindingen tussen kunstenaars, deelnemers en publiek.

Nowhere vertrekt vanuit een aantal disciplines waar ze goed in is en die op weinig andere plekken in de stad plaatsvinden. Daardoor heeft de instelling een juiste focus en maakt ze duidelijke keuzes. Dit prijst de kunstraad. Door samenwerking met Framer Framed, Urban Myth, DEGASTEN en het BIMHUIS zijn er verbanden met de meer canonieke kunsten: beeldende kunst, theater en muziek.

Het plan om een artistieke raad samen te stellen, juicht de kunstraad toe. Helaas valt er nauwelijks iets te lezen over hoe deze raad precies te werk zal gaan. De artistieke raad bestaat uit vier professionals uit verschillende disciplines die zelf vooral performers zijn met een eigen praktijk. Als Nowhere fors wil inzetten op de ontwikkeling tot een productiehuis, zou dit team een grotere rol moeten spelen. Ook zou het meer middelen moeten hebben om daadwerkelijk proactief te kunnen zijn in het scouten, in het actief professionaliseren van talent en het ontwikkelen van

programma's en beleid. Er ligt wat de kunstraad betreft nog een grote taak voor Nowhere om deze artistieke raad verder vorm te geven.

Belang voor de stad

De kunstraad vindt het belang voor de stad van Nowhere groot. Hoewel gesitueerd in Amsterdam-Oost, is het een plek waar jonge mensen uit de hele stad, en zelfs daarbuiten, zich thuis kunnen voelen. Nowhere heeft de vinger aan de pols als het gaat om wat er speelt in de stad en wat er belangrijk is bij *identity building* onder jonge Amsterdammers. Nowhere is een van de partners in het netwerk Cultuurhuis Oost en draagt op deze manier bij aan het versterken van het cultureel aanbod in dit stadsdeel.

De kunstraad herkent dat Nowhere laagdrempelig is, zoals het schrijft in het ondernemingsplan. Kunst en cultuur moeten volgens Nowhere voor iedereen bereikbaar zijn. Jonge mensen kunnen voor weinig geld deelnemen aan workshops en gebruikmaken van de faciliteiten, die ook gratis beschikbaar worden gesteld. Docenten zijn bij Nowhere geen leraren, maar Amsterdammers die naam hebben gemaakt in een (soms nog) jong genre en die hun cultuur willen doorgeven aan de volgende generatie. In een stad waar vrije ruimte schaarser wordt en de studiofaciliteiten beperkt zijn, zijn laagdrempelige speel- en leerplekken belangrijk. Nowhere beantwoordt aan die behoefte.

Nowhere neemt het begrip jongeren ruim, namelijk tot 35 jaar. Deelnemers krijgen zo echt de gelegenheid zich niet alleen te verhouden tot hun talent, maar ook tot hun ambitie. De kunstraad hecht veel waarde aan het feit dat Nowhere zich inzet voor een integrale keten van talentontwikkeling en daarmee voorziet in een breed aanbod aan kunst- en cultuureducatie. Juist nu de instelling wil groeien, is het van belang dat de didactische methoden goed geborgd worden. Nowhere richt zich in de aanvraag relatief weinig op kunst- en cultuureducatie voor jonge kinderen (basisschoolleeftijd), terwijl het bij uitstek een plek zou kunnen zijn waar kinderen op jonge leeftijd kunnen kennismaken met kunst en cultuur. Een initiatief als Club Hero, waarbij basisschoolkinderen uit groep 7 en 8 leskrijgen in debatteren, is hier een mooi voorbeeld van.

Uitvoerbaarheid

Nowhere staat aan het begin van een nieuw hoofdstuk. De kunstraad had daarom graag in de aanvraag willen lezen wie de medewerkers zijn, aangezien een stevig team van medewerkers ten grondslag ligt aan een succesvolle uitwerking van de ambities van Nowhere voor de komende vier jaar.

De kunstraad heeft waardering voor het aansprekende materiaal dat Nowhere voor haar marketingcampagnes gebruikt, namelijk een fysieke kaart van Amsterdam met daarop alle activiteiten in de stad. De plannen om jongeren te enthousiasmeren door workshopmasters via social media en 1 minute-tutorials te laten delen, passen goed in het plan van Nowhere om via eigen geproduceerde content de naamsbekendheid te vergroten. Toch mist de kunstraad in de aanvraag een hoofdstuk over marketing en communicatie. Als Nowhere zich wil ontwikkelen als producent van producties die behalve op het eigen podium ook op andere podia en in de rest van het land te zien zullen zijn, moet ze ook duidelijk kunnen aangeven hoe ze haar producties aan de man gaat brengen, hoe ze de stad gaat bedienen en hoe ze publiek van buiten de stad wil bereiken. Uit de begroting blijkt bovendien dat Nowhere veel inkomsten van buiten verwacht. Een extra reden om hier beleid op te voeren.

Het pand waarin Nowhere is gehuisvest, moet zich nog een positie zien te verwerven als podium voor de stad. Dat het een locatie is waar je ook presentaties en voorstellingen kunt zien, staat nu nauwelijks op de radar van het grote publiek. Ook daarom is een gedegen marketingplan een must, vindt de kunstraad.

De kunstraad vindt het goed dat de instelling zich houdt aan de Fair Practice Code en deze niet alleen toepast binnen de organisatie, maar ook voor de workshopdocenten. Het feit dat de tarieven van de docenten omhooggaan en dat er voorbereidingstijd wordt betaald, is eveneens te waarderen.

Diversiteit en inclusie

Wat culturele diversiteit en inclusie betreft, scoort Nowhere goed, vindt de kunstraad. Zowel performers, publiek als deelnemers vormen een afspiegeling van de stad in het algemeen en van Oost in het bijzonder. Dat geldt ook grotendeels voor de medewerkers. Nowhere heeft plannen voor een verbouwing van het pand aan de Madurastraat waarin het is gehuisvest. Daarbij verwacht de kunstraad dat er rekening wordt gehouden met de toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking.

Nowhere opteert voor functieplek 6 in de Amsterdam Bis 2021-2024: Multidisciplinair productiehuis voor talentontwikkeling en cultuureducatie voor kinderen en jongeren, gericht op bestaande kunstvormen en op het ontdekken van nieuwe kunstvormen door jonge makers. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, Nowhere deze functieplek toe te kennen.

Huidig	€ 262.865
Huidig 2020*	€ 265.230
Gevraagd	€ 455.000
Advies	€ 310.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

DE VROLIJKHEID

De Vrolijkheid, voluit Nationale Stichting ter bevordering van Vrolijkheid, is een netwerk van kunstenaars, theatermakers en musici. De instelling streeft ernaar het leven van kinderen en jongeren in asielzoekerscentra minder 'schadelijk' te maken en neemt het VN-kinderrechtenverdrag daarbij als leidraad. Hierin staat dat elk kind dat de vluchtelingenstatus heeft of wenst te verkrijgen, speciale bescherming moet worden geboden. Door middel van gezamenlijke kunstbeoefening investeert De Vrolijkheid in ontwikkeling, *empowerment* en talenten van kinderen en jongeren in azc's.

De Vrolijkheid bestaat ruim twintig jaar en organiseert wekelijks zo'n honderd kunstprojecten op bijna dertig azc's in Nederland, onder meer in Amsterdam Nieuw-West. Vijf kernprincipes dienen als uitgangspunt voor de activiteiten: Veerkracht, Veiligheid, Vertrouwen, Verhaal en Vrolijkheid. Op basis van deze vijf V's worden alle projecten en programma's ontworpen en geëvalueerd. In 2019 heeft De Vrolijkheid in Amsterdam samengewerkt met de Amsterdamse Theaterschool, het Stedelijk Museum en de dansschool van Urban Heroes/Jonge Helden.

Jonge azc-bewoners in de leeftijd van vier tot achttien jaar vormen de primaire doelgroep van de activiteiten. Secundaire doelgroepen zijn jongeren, ouders, anderen uit de directe omgeving en bezoekers van presentaties, bijeenkomsten en exposities. Door de interactie met vrijwilligers, met bewoners in de omgeving van het azc en met kunstenaars in heel Nederland, worden jonge azc-bewoners betrokken bij de Nederlandse samenleving. Hiermee draagt De Vrolijkheid bij aan de integratie van nieuwkomers.

De Vrolijkheid probeert haar doelen te bereiken door wekelijks op vaste momenten met een vertrouwd team aan kunstprojecten te werken. Hiermee wil de organisatie de eigen kracht en capaciteiten van de kinderen vergroten, talenten ontwikkelen en de deelnemers toegang bieden tot een nieuw en groter netwerk. Kinderen maken kennis met verschillende disciplines: muziek, dans, theater, beeldende kunst, spoken word, film, fotografie, mediakunst en (nieuwe) media. Onder leiding van een professioneel kunstenaar gaan ze met materialen en technieken aan de slag. Zo geeft harpist Lavinia Meijer muziekworkshops en begeleidt choreograaf Daphne Scheerlink hiphoplessen. Drie tot vier keer per jaar wordt een workshopreeks afgesloten met een presentatie, expositie of voorstelling waarvoor bewoners, omwonenden en publiek uit andere delen van de stad worden uitgenodigd.

ADVIES

Artistiek belang

De Vrolijkheid kan op sympathie van de Amsterdamse Kunstraad rekenen. Het is een bevlogen initiatief dat van groot belang is voor de groep waarop de organisatie zich richt, namelijk kinderen en jongeren in het asielzoekerscentrum van Amsterdam.

De nadruk in de missie van De Vrolijkheid ligt op welzijn, op culturele activiteiten, een plek van veiligheid en het geven van een noodzakelijke structuur en een menswaardig bestaan. De organisatie ziet kunst

vooral als middel en niet als doel op zich: meedoen is winst. Het gaat hierbij niet per se over het ambacht van de kunsten, maar meer over de expressieve waarde ervan. Daarmee heeft De Vrolijkheid volgens de kunstraad een te weinig artistiek-inhoudelijk belang. Het is meer cultuureducatie dan talentontwikkeling.

Welzijn staat in het jongerenprogramma, voor de leeftijdscategorie 16 tot 25 jaar, ook voorop. Met dit programma is De Vrolijkheid vanaf 2020 aan de slag gegaan. Naast het verbeteren van de psychosociale gezondheid is dit programma bedoeld om jongeren in azc's nieuwe vaardigheden en competenties te leren, zodat ze aansluiting kunnen vinden op de arbeidsmarkt. Niet alleen kunnen zij workshops in verschillende disciplines volgen, met ondersteuning van een coördinator van De Vrolijkheid wordt hun ook geleerd hoe ze zelf een project kunnen opzetten, plannen en realiseren. Binnen deze projecten werken ze altijd nauw samen met een professioneel kunstenaar. Voorbeelden zijn AZC Style, een fotografie- en grafisch designproject, filmworkshops onder de noemer One Minutes Jr. en het stop motion-project Vergeten Helden.

De kunstraad constateert dat het er bij De Vrolijkheid vooral om gaat dat jonge mensen in azc's kennismaken met kunst en cultuur en het primaire doel is niet om aan producties en presentaties te werken. Het is nadrukkelijk geen productiehuis en er vindt geen openbaar programma plaats, zoals bij andere (multidisciplinaire) podia het geval is.

Belang voor de stad

De kunstraad vindt het heel belangrijk dat er een plek is in de stad waar kinderen van asielzoekers door middel van kunst worden geholpen bij empowerment, netwerk en dagbesteding. Andersom is het ook van belang dat leeftijdsgenoten een ander beeld krijgen van kinderen in azc's. De samenleving ziet jonge azc-bewoners immers vaak als vluchteling. De kunstraad vindt het te prijzen dat het kind als mens centraal staat bij De Vrolijkheid en dat hij/zij niet wordt gezien als asielzoeker, maar als iemand die tijdelijk ergens woont. Zoals De Vrolijkheid zelf schrijft: 'Vluchteling zijn is een situatie, geen identiteit.'

Vooralsnog ziet de kunstraad dat er, behalve met enkele individuele kunstenaars, weinig sprake is van structurele samenwerking met andere culturele en kunstzinnige instellingen in de stad. Met de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten vindt een pilot plaats, maar het is niet duidelijk of deze samenwerking zal bestendig zijn. Met andere partners, zoals het Stedelijk Museum Amsterdam, wordt eenmalig een partnerschap aangegaan in plaats van een duurzame relatie opgebouwd. Voor een Amsterdam Bis-instelling zou een netwerk met meer instellingen en een meer structurele samenwerking vereist moeten zijn. Zo kan de kinderen een zekere doorstroom of continuïteit geboden worden zodra ze uit een azc kunnen vertrekken.

Uitvoerbaarheid

De kunstraad vindt het werk van De Vrolijkheid uitermate belangrijk voor Amsterdam als stad en voor alle mensen die er wonen.

De bijgeleverde stukken, zoals de begroting, zijn echter niet op orde en op punten slordig. Zo heeft de begroting betrekking op Amsterdam, terwijl in het ondernemingsplan wordt verwezen naar Utrecht – waar overigens Amsterdam wordt bedoeld. De begroting geeft inzicht in de activiteiten, maar niet in de bedrijfsvoering. Het bijgevoegde jaarverslag is een verslag van de landelijke organisatie. Bovendien ontbreekt informatie over hoe en of de organisatie een fair practice-beleid voert. Tevens wordt in het ondernemingsplan niets gezegd over de Governance Code Cultuur.

Uit de aanvraag blijkt niet hoe de lokale afdeling van De Vrolijkheid zich verhoudt tot de landelijke organisatie. Navraag leert dat azc Amsterdam een van de 29 locaties (teams) is, die samen De Vrolijkheid vormen. De Vrolijkheid is een landelijk werkende organisatie (ANBI), die de activiteiten in Amsterdam organisatorisch, financieel en juridisch borgt. Elk lokaal team bestaat uit twee programmacoördinatoren die invulling geven aan het kunstprogramma en gebruikmaken van hun eigen netwerk. Zij zijn verantwoordelijk voor de bestedingen en krijgen daarin zakelijke ondersteuning van het landelijk kantoor. De kunstraad had in het kader van de transparantie graag gezien dat deze zaken helder benoemd en beschreven waren in het plan.

Diversiteit en inclusie

Op het punt van diversiteit en inclusie scoort De Vrolijkheid logischerwijs heel hoog. De stichting heeft een duidelijke visie op dit vlak: voor en door. Hoewel dit zowel voor de vele deelnemers als voor het bestuur van de stichting opgaat, heeft de kunstraad geen zicht op wie de medewerkers op kantoor zijn. Ook het daadwerkelijke publieksbereik is onduidelijk. Hier leest de kunstraad in de plannen te weinig over.

De Vrolijkheid opteert voor functieplek 6 in de Amsterdam Bis 2021-2024: Multidisciplinair productiehuis voor talentontwikkeling en cultuureducatie voor kinderen en jongeren, gericht op bestaande kunstvormen en op het ontdekken van nieuwe kunstvormen door jonge makers. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, De Vrolijkheid deze functieplek niet toe te kennen.
